

УВСЫН ЭНГЭ

Увс аймгийн нийгэм, улс төр, мэдээллийн 10 хоног тутмын чөлөөт хэвлэл

№01/192/

Үнэ: 500 төгрөг. 2021 оны 01 дүгээр сарын 20.

Төрөлх нутгаа хөгжүүлье.
Вэб сайт: www.uvsiiungu.mn
Фасебуук хаяя: Uvsii_ungu_sonin
Майл хаяг: Uvsii_ungu@yahoo.com

Эрхлэгийн зурvas

"Увсны өнгө" соини уншигчид та бүхэндээ 2021 оны анхны, цоо шинэхэн дугаар хэвлэгдэн очиж буй энэ өдрийн мэндийг хүргэ.

2020 онд манай соини газраас 33 дугаар хэвлүүлэн уншигч та бүхнийхээ гар дээр хүргэсэн билээ. Энэ онд бид соинихоо га р а л т ы н д а в т а м ж и ү г н ё м ё г д ў л х с а р д 3, улиралд 9, жилд 36 дугаар хэвлүүлэн уншигч та бүхнийхээ гар дээр

хүргэх зорилт тавин ажиллаж байна. Манай соини улирлын захиалгын үн зургаан мянган төгрөг, хагас жил нь 12 мянган төгрөг, бутан жил нь 24 мянган төгрөг бөгөөд та бүхэн өөрт ойрхон "Монгол шуудан"-гийн салбардаар дамжуулан захиалж уншаадарай.

2021 онд бид соиниг тоогтмол хэвлүүлэхээс гадна Увсны өнгө.mn сайтаа шинэчилж, мэдээ мэдээллийг илүү хурдтай, хүртээмжтэйгээр цахим хэлбэрээр та бүхэндээ хүргэх байх болно.

Орон нутгийн соини эрхлэгч нар анх удаагаа төрд

хандаж "Орон нутгийн иргэдийн мэдээллийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх" хөтөлбөр, уриалга гарган УИХ-ын гишүүд, аймаг, сумын ИТХ-ын төлөөлөгчдөд хүргүүлсэнэйг Увсчууд та бүхэн манай соини оны сүүлчийн дугаараас уншсан байх. Тодруулбал, Монгол Улсын 21 аймгийн соини эрхлэгч нар аймаг, аймгаасаа сонгогсон УИХ-ын гишүүд болон аймаг, сумын ИТХ-ын төлөөлөгч нарын дуу хоолой, байр суурь, бодлого шийдвэр, ажил үйлчилгээг өөр өөрсдийн соинингороо дамжуулан сонгогч ард олонд тогтмол хүргэж байя, мөн ард олны санал хүсэлтийг төр засагт уламжлах гүүр нь болж ажилласаа гэдэг санаачлагын гарган хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. Энэ хүрээнд "Увсны өнгө" соини газар Увс аймгаас УИХ-д сонгогсон турван гишүүндээ хандаад аймгийнхаа 92 багийн 5 өрхөд буюу тус бүр 460 ширхэг соин захиалж өгөх саналыг хүргүүлээд байна.

Мөн аймгийн ИТХ-ын 41 төлөөлөгчдөд хандаж тойргийнхоо 10 өрхөд соинин захиалж өгөх хүсэлтийг хүргүүлсэн. Та бидний итгэх сонгосон төрийн тушээд болон аймгийн ИТХ-ын эрхэм төлөөлөгчид маань "Увсны өнгө" соини газар хүргүүлсэн санаалыг дэмжжик, ард иргээдээ мэдээ мэдээллээр хангах ариун үйлсэд нэгдэнэ гэдэг гүнэх итгэж байна.

Энэ сарын эхээр хуралдсан аймгийн ИТХ-ын хуралдаан дээр төлөөлөгчид хөдөөгийн ард иргэд хэрэгжээт мэдээ мэдээллээр маш дутмаг байгаа талаар хөндөж ярьж байсан. Цахим орчинд холбогдоогүй, зурагтгүй, уулын аманд оторлож буй малчны хотонд орон нутгийн соинил гар дамжин хүрэх боломжийт юм. Иймээс Увс аймгийн ард иргэд та бүхэн маань "Увсны өнгө" соинино захиалан уншаадарай.

Мөн манай соини хэвлэл борлуулагч, аймгийн арслан О.Төмөрсанаагаас соини шинэхэн дугааруудыг худалдан авах боломжтой шүү.

"Увсны өнгө" уншууртай соинин.

Та бүхний хүндэтээсэн: "Увсны өнгө" соини эрхлэгч Бэцэгийн Батхүү

М.Батсуурь: Энэ онд бодлогын аудитад анхаарч ажиллана

Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга бөгөөд тэргүүлэх аудитор М.Батсуурьтай ярилцаа. Өнгөрсөн онд аймгийн Төрийн аудитын газраас турван төрлийн 318 аудитыг хийж гүйцэтгэжээ.

Хийгдсэн. Мөн нь аудитаар өгсөн зөвлөмж, УИХ-ын болон нутгийн үр орон зохион чиг үүргээ хэрэгжүүлэхдээ төсвээ хэмнэсэн, үр ашигтай зарцуулсан, гарцын чанарыг дээшүүлүлсэн байвал аудитаас үр өгөж гарч байна гэж үздэг.

-Төрийн албан хаагчдын алжлын хариуцлагагүй байдлаас болж илэрсэн зөрчил байгаа ю?

-Аудитын үр дунд зөрчил гаргасан 25 албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулахаар 22 албан шаардлага хүргүүлж,

21 албан шаардлагаин хэрэгжилтийг хангуулан ажиллалаа. Төрийн албан хаагчид хуулиар хүлээсэн зэрэг нэгдсэн зөрчил байдал энэгийн байдал үнэдээсээн эрхээ хэтрүүлсэн, эсвэл удирдамжтай аудит олон онцлог аудитуудыг хийлээ. Ер нь аудит бүрээс үр дүн гарах ёстой гэж хийдэг. Аудитаар илэрсэн алдаанд

залруулга хийхээс гадна алдааг давтан гаргахгүй байх зөвлөмж өгөх чиглэлд анхаарч ажиллаж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Ер нь төрийн аудит хэшүдэгч, бодитой хийгддэг вэ?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

-Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлбөрийн акт тоогоо, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байх үүднээс албан шаардлагаар шалгуулж байна.

-Аудитын алжлын үр дун, илэрсэн зөрчлийн тухайд?

М.Батсуурь: Энэ онд бодлогын аудитад анхаарч ажиллана

/Түрүүч нь 1-р нүүрт/

-Аудитын байгууллагын эрхзүйн орчин, стандартын шинэтгэлд ахиц гарсан уу?
-Монгол Улсын үндсэн хуульд оруулсан нэмэлт өөрчлөлтөөр 2020 оноос Төрийн аудитын байгууллага Ундсан хуулийн байгууллага болсон. Нэг ёсондоо төрийн санхүү, төсвийн хяналтыг хараат бусаар хэрэгжүүлэх

эрх зүйн тогтолцоо үйлчилж эхэлсэн бөгөөд үндсэн хуулийн байгууллага болсон дэлхийн 136 дахь аудитын дээд байгууллагаар бүртгэгдсэн.
Мөн Төрийн санхүү, төсвийн хяналтыг хараат бусаар хэрэгжүүлэх, татвар болон татварын бус орлого, байгалийн

баялгийн ашиглалтаас бүрдсэн нийтийн өмчийг зохицойгоор төлөвлөх, тайлгах, ашиглах, зарцуулах үйл ажиллагаанд тавих хяналт, эрх зүйн үндсийг тогтоох зорилгоор өндөр хөгжлийн орнуудын Төрийн аудиттой холбогдсон хууль тогтоомж стандарт туршлагыг судласны үндсэн

дээр “Төрийн аудитын тухай хуулийн шинчилсэн найруулга” 2020 оны 5-р сарын 1-ний өдөр батлагдаж, 6-р сарын 1-ний өдрөөс дагаж мөрдж эхлээд байна.

-Миний асуух амжаагүй, таны хэлэхийг хүссэн зүйл юу байна вэ?

-Ер нь аливаа ажил хувь хүний өөрийн нь хандлагаас ихээхэн хамаардаг. Дэлхий нийтээр ч үүнийг хүлээн зөвшөөр байна.

Миний хувьд ажлын хамт олон, хамтран ажиллаж байгаа төрийн албан хаагч нартаа ажилдаа чин сэгтэлээсээ хандаж ажиллахыг уриалдаг. Ингээд Төсвийн ерөнхийн захирагч, төвлөрүүлэн захирагч, шууд захирагч, нягтлан бодогч нартаа хандан төсвийн хөрөнгийг хууль журамд заасны дагуу аврилан хэмнэлтэй, үр ашигтай захиран зарцуулахыг хүсье. Увс аймгийн хөгжил та бүхний үйл ажиллагаатай салшгийг холбоотой шүү гэдгийг онцолж хэль.

-Ярилцсанд баярлалаа.

Ж.Сансармаа

“Увс өнгө” сонины 2020 оны 12-р сарын 28-ны өдрийн дугаарт нийтлэгдсэн “Хүчиндүүлсэн охидалын түрүүч нь сэтгэхүйн өөрчлөлттэй болж, Шар хадны эмнэлэг рүү хүргэгдэж байна” гэсэн нийтлэлийн мөрөөр тус охинд сайхан сэтгэлтэй хүмүүс

нь Увс аймгийн Зүүнговь сумын харьят, аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн Мэс заслын тасгийн зөвлөх эмч Л.Ганхуягийн төрсөн дүү аж. Тэд Санхүү, эдийн засгийн дээд сургуульд оройгоор хамт суралцах байсан найзууд бөгөөд У.Мөнхжаргал нь

тусламжийн гараа сунгасан байна. Охин Сэтгээцийн эрүүл мэндийн үндэсний төв сар гаруйн хугацаанд хэвтэн эмчлүүлээд бие нь сайкирч, эмнэлгээс гарчээ.

Тэдгээр хүмүүс уламжлалтын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг хувийн эмнэлэгт охиньг өнгөрсөн бимба гарагт үзүүлж, эхийн эзлэжийн эмчилгэнүүдийг хийлгэсэн байна. Мөн охинд өвлийн дулаан гутал, хувцас авч өгснөөс гадна байгаа айлд нь хоол хүнс хүргэж өгчээ.

Энэхүү буянтай сайхан үйлсийг “Дельта Холдинг” ХХК-ийн захирал Уундайн Мөнхжаргал, хувираа бизнес эрхлэгч Лхагвагийн Батбаяр нар зохион байгуулжээ.

У.Мөнхжаргалын хувьд Сүхбаатар аймгийн гаралтай, Улаанбаатар хотод төрж өссөн бол Л.Батбаяр

Увс АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТИН ГАЗАР 2020 ОНД

Төрийн аудитын байгууллагын стратеги төлөвлөгөөний хүрээнд 2020 оныг “Төрийн аудитын байгууллагын эрх зүйн орчин, стандартын шинэтгэлийн жил” болгож, уг зорилтын хүрээнд 5 бүлэг бүхий 72 арга хэмжээг төвлөвлөсөн нь 96.5 хувьтай хэрэгжсэн байна.

Санхүүгийн тайлангийн аудит:

Аудитад хамрагдсан 304 санхүүгийн тайлангаас санал дүгнэлт гаргасан 208 байгууллага, түүвэрт хамруулсан 91 сан, итгэл үзүүлсэн 5 байгууллага байна. Үүнээс 160 байгууллага буюу 77 хувийг өөрсдийн аудиторуудаар, 48 байгууллага буюу 23 хувийг хараат бус аудитын компаниар гүйцэтгүүлээ.

Төрийн болон орон нутгийн өмчтүүдийн тайлангаас санхүүгийн тайлан дүгнэлт өгснөөс 195 төсвийн захирагчид буюу 93.7 хувьд нь “Зөрчилгүй” санал дүгнэлт, 13 төсвийн захирагчид буюу 6.3 хувьд нь “Хязгаарлалттай” санал дүгнэлт өглөө.

Гүйцэтгэлийн аудит:

Байгууллагын 2020 оны гүйцэтглийн төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу дараах 8 нийцлийн аудитыг бүрэн хийж гүйцэтгээлээ. **Үүнд:**

1. Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт
2. Малчин сумын төсөвт байгууллагуудын 2017-2019 оны санхүүгийн үйл ажиллагааны үр дүн
3. Түргэн сумын төсөвт байгууллагуудын 2017-2019 оны санхүүгийн үйл ажиллагааны үр дүн
4. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн төлөвлөгчийн хурлын сонгуулийн тойрот нам, эвсэл, нэр дэвшигчээс тэр, нийтийн эрх ашиг зөрчигдсэн, төрд учирсан хохирлыг шийдвэрлэх арга замыг тодорхойлж, аймгийн Прокурорын газартай хамтран ажиллаа. Үүнд:

• Аудитаар тогтоосон акт, өгсөн албан шаардлага, зөвлөмж хэрэгжээгүйгээс тэр, нийтийн эрх ашиг зөрчигдсэн, төрд учирсан хохирлыг шийдвэрлэх арга замыг тодорхойлж, аймгийн Прокурорын газартай хамтран ажиллаа “Санамж бичиг” байгууллаа. Санамж бичигийн хүрээнд Тариалан эрхлэлтийг дэмжих сан, Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих сангаас олгож хууцаа хэтэрсэн зээлийн үлдээгдлээс 13.5 сая төгрөг барагдуулсан.

• 2020 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар илрүүлсэн зөрчлийг арилгуулж, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулан ажиллах талаар аймаг, сүмдүүн Засаг дарга нарт албан бичиг хүргүүлсэн.

• Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газартай Сум

Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад нийцэж байгаа эсэхэд дүгнэлт гаргах
6. Орон нутгийн Хурлын ээлжит сонгуулийн жилийн 06 дугаар сарын 01-ний өдрөөс өмнөх жилийн 01 дүгээр сарын 01-ний өдрийг хүртэл хууцаанд тухайн намд иргэн, хуулийн этгээдээс өгсөн хандивыг хянан баталгаажуулах.

7. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 2019 оны хөрөнгийн зарцуулалт

8. Нам, эвсэл, нэр дэвшигчийн сонгуулийн зардлын санхүүжилт, түүний гүйцэтгэлд аудит хийж дүгнэлт гарган, нийтэд мэдээлэх

Нийцлийн аудитаар 415.9 сая төгрөгийн 42 алдаа зөрчил илрүүлснээс 3.5 сая төгрөгийн 3 төлбөрийн акт тогтоож, зөрчил арилгуулах 412.4 сая төгрөгийн 22 албан шаардлага, 16 зөвлөмж, хариуцлага тооцуулах 1 албан шаардлага ялгээ.

Аудитын үр дүнг дээшлүүлэх зорилгоор дараах байгууллагуудтай хамтран ажиллалаа. Үүнд:

• Татвар, Нийгмийн даатгалын хэлтэстэй тухайн салбарт мердэгдэх бий хууль тогтоомж, журмуудаар хамтарсан сургалт хийх, аудитаар илрээн алдаа зөрчлийг арилгуулах,

• Хууль, журмын төсөлд хүргүүлсэн саналууд тодорхой хэмжээнд тусгагдсан байна.

Хийгээд тусгагдсан байна. Тухайлбал:

• Засгийн газрын 382 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралтын 2 дахь заалтад “Төрийн алба хаасан хууцааны нэмэгдлийг тухайн төрийн албан хаагчийн төрийн байгууллагад ажилласан хууцааг харгалзан түүний албан тушаалын сарын үндсэн цалингаас дор дурдсан хувиар бодож олонгоно” гэж заасны тодорхой болго талаарх саналыг Увс аймгийн дундаж төрөлдээд тогтооюулсан.

• Орон нутгийн 2021 оны төсвийн төсөлд дүгнэлт өгч, орон нутгийн төсвийн хөрөнгийн үр ашигийг дээшлүүлэх, төсвийн зарлагыг бууруулах 2423.1 сая төгрөгийн санал оруулсан орлого нэмэгдүүлэх 530.2 сая төгрөгийн санал дэмжигдэж батлагдаа. Мөн Хөрөнгө оруулалтаар Prius-30 маркийн автомашин худалдан авч байгууллагын үйл ажиллагааг хурдан шуурхай явуулах, төсвийн хэмнэлт гарган ажиллах нөхцөл боломжийг бурдлуулж ажиллалаа.

• Орон нутгийн 2021 оны төсвийн төсөлд дүгнэлт өгч, орон нутгийн төсвийн хөрөнгийн үр ашигийг дээшлүүлэх, төсвийн зарлагыг бууруулах 2423.1 сая төгрөгийн санал оруулсан орлого нэмэгдүүлэх 530.2 сая төгрөгийн санал дэмжигдэж батлагдаа. Мөн Хөрөнгө оруулалтаар Prius-30 маркийн автомашин худалдан авч байгууллагын үйл ажиллагааг хурдан шуурхай явуулах, төсвийн хэмнэлт гарган ажиллах нөхцөл боломжийг бурдлуулж ажиллалаа.

• Тэдгээр нутгийн 2021 оны төсвийн төсөлд дүгнэлт өгч, орон нутгийн төсвийн хөрөнгийн үр ашигийг дээшлүүлэх, төсвийн зарлагыг бууруулах 2423.1 сая төгрөгийн санал оруулсан орлого нэмэгдүүлэх 530.2 сая төгрөгийн санал дэмжигдэж батлагдаа. Мөн Хөрөнгө оруулалтаар Prius-30 маркийн автомашин худалдан авч байгууллагын үйл ажиллагааг хурдан шуурхай явуулах, төсвийн хэмнэлт гарган ажиллах нөхцөл боломжийг бурдлуулж ажиллалаа.

• Тэдгээр нутгийн 2021 оны төсвийн төсөлд дүгнэлт өгч, орон нутгийн төсвийн хөрөнгийн үр ашигийг дээшлүүлэх, төсвийн зарлагыг бууруулах 2423.1 сая төгрөгийн санал оруулсан орлого нэмэгдүүлэх 530.2 сая төгрөгийн санал дэмжигдэж батлагдаа. Мөн Хөрөнгө оруулалтаар Prius-30 маркийн автомашин худалдан авч байгууллагын үйл ажиллагааг хурдан шуурхай явуулах, төсвийн хэмнэлт гарган ажиллах нөхцөл боломжийг бурдлуулж ажиллалаа.

• Тэдгээр нутгийн 2021 оны төсвийн төсөлд дүгнэлт өгч, орон нутгийн төсвийн хөрөнгийн үр ашигийг дээшлүүлэх, төсвийн зарлагыг бууруулах 2423.1 сая төгрөгийн санал оруулсан орлого нэмэгдүүлэх 530.2 сая төгрөгийн санал дэмжигдэж батлагдаа. Мөн Хөрөнгө оруулалтаар Prius-30 маркийн автомашин худалдан авч байгууллагын үйл ажиллагааг хурдан шуурхай явуулах, төсвийн хэмнэлт гарган ажиллах нөхцөл боломжийг бурдлуулж ажиллалаа.

• Тэдгээр нутгийн 2021 оны төсвийн төсөлд дүгнэлт өгч, орон нутгийн төсвийн хөрөнгийн үр ашигийг дээшлүүлэх, төсвийн зарлагыг бууруулах 2423.1 сая төгрөгийн санал оруулсан орлого нэмэгдүүлэх 530.2 сая төгрөгийн санал дэмжигдэж батлагдаа. Мөн Хөрөнгө оруулалтаар Prius-30 маркийн автомашин худалдан авч байгууллагын үйл ажиллагааг хурдан шуурхай явуулах, төсвийн хэмнэлт гарган ажиллах нөхцөл боломжийг бурдлуулж ажиллалаа.

• Тэдгээр нутгийн 2021 оны төсвийн төсөлд дүгнэлт өгч, орон нутгийн төсвийн хөрөнгийн үр ашигийг дээшлүүлэх, төсвийн зарлагыг бууруулах 2423.1 сая төгрөгийн санал оруулсан орлого нэмэгдүүлэх 530.2 сая төгрөгийн санал дэмжигдэж батлагдаа. Мөн Хөрөнгө оруулалтаар Prius-30 маркийн автомашин худалдан авч байгууллагын үйл ажиллагааг хурдан шуурхай явуулах, төсвийн хэмнэлт гарган ажиллах нөхцөл боломжийг бурдлуулж ажиллалаа.

• Тэдгэ

Үзсүэлэнт Хэцүү хадны өвлийн өнгө

Гэрэл зурийн буулласан Улаантом политехник коллежийн бати Д.Баттүүла

Өвөл

/Сэтгүүлчийн таталбар/

Орчлонгийн юмс бүхэн хувьсан өөрчлөгджэй, хорж дийлэхгүй цаг хугацаа хөвөрсөөр дахин нэг жилийн өвөлтэйзээ золгодог нь байгалийн жам гэлтэй. Өвөл цагийн өнгө ямар ч хольцгүй цав цаганаар л төсөөлөгднө.

өдөртөө цэлмэж, нар эзгээд хаврын урь оров уу? гэмээр таатай сайхан. Өглөөгүүр ажилдаа явах иргэдийн хөл хөдөлгөөн гудамж талбайд цөхөн харагдах бол өдөртөө сүрхий нэмэгдэнэ. Харин үдэш орой гарах зүгүү гэр гэртээ тухална.

баярыг тэмдэглэнэ. Харин энэ жил өнөөх цар тахлын номхролд дарагдаж, халуун ам бүлээрээ их л даруухан хуучин оноо үдээ. Цар тахал бидний цаг хугацаа булаасан ч зарим зүйлд ухаарал өгөх шиг. Монголчууд-өвлийн улиралд

Жил жилийн өвөлд "Чих часхийж, гарын хуруу хөлдчих гээд тэсгим хүйтэн байна шүү" гэж Увсчуд ярьдаг ч ажрахгүйгээр давсаар ирж дээ.

Энэ жилийн өвлийн дүр зураг нэгл намуухан...

Дэлхий нийтийг цочроосон цар тахал гаргаагүйсэн бол өвөл цагийг өнгө будагүйгээр сайхан л мэдрэх байлаа. Гэвч гэрийн хөл хорио бидний байгальтайгаа харьцах эрх чөлөөг цагдж байх шиг. За яахав дараа жилийн өвөл энүүхэнд байна даа гэж өвлийг эрхшээж сунуна.

Хасах 50 хэм хүрч хүйтэрч гэмээн л өвлийг мэдрэх тэвээртэй Увсын ард түмэн "Энэ жил дулаахан, өнтэй өвөл болж байна даа" гэж ярина. Нээрээ л энэ жилийн өвөл өмнөх жилүүдийн хүйтэнд хүрсэнгүй.

Улаангомын өглөө манантаж бүүдгэр эхэлдэг ч

Ажил албандаа явах нэгэн өвлийн жаварт үе үе хацраа хайруулна. Харин нялхас, ахмадууд минь хөл хориог уйтгарлан өнгөрүүлж байгаа нь өрөвдмөөр ч эрүүл мэндийнхээ төлөө илүү хичээж байх шиг.

Өвлийн тухай миний дурсамжид өдөр шенгэгүй цас будардаг. Бас гудамжинд цасан хялмаа хунгарлан тогтол, төв талбайд томоо гэгэ нь гацуур сундэрлэж, хүний хөлд дарагдаастай байдагсан. Их хүйтний сөрөн өглөө, үдэшгүй их амьдрал өрнөн. Бас хaa нэгтээ цасаар тоглох хүүхдүүдийн инээд цангинах нь их сайхан байдаг.

Ер нь өвлийн сарууд дотроос 12 дугаар сар бол хамгийн аз жаргалтai сар. Төв талбайд чимэглэсэн гацуур модны гоёлын гялбаа адил хүн бурийн нудэнд инээд тодорч, сарын турш шинэ жилийн

тохиох хоёр том баяараа найз нөхөд, хамт олноороо наргиж цэнгэх, цайллага дайллага, хүүзэн авалт гээд үргүй зардал ихээхэн гаргадаа.

Авсан цалингаа нэг өдрийн шинэ жилд зарцуулаасаа эхлээд өнчнөөн мөнгийг хуучин онтойгоо хамт хийсгэдэг

байсан бол ковидын цар тахлын үеийн амьдрал энэ их үргүй зардлыг танах болохыг ухааруулаад авлаа. Удахгүй цагаан сар болно. Энэ жил цагаан сарын баярыг тэмдэглэхгүй байх шийдвэр гарсан ч идээ үндгүй хоссон

суух монгол хүн байхгүй нь лавтай. Тэгэхээр ирэх

2 дугаар сард хөхөрөн букигнаж өгөх байх даа.

Харин бидний эрүүл мэндээс

илүү чухал зүйл байхгүй

гэдгийг хүн бүр хамасарлаж,

тэвчээртэйхэн байж хүнд цаг

үеийг давчихвал баярлах цаг

зэндээ дөө.

Ж.Сансармаа

Редакцийн тодруулга

"Увсын өнгө" соини 2020 оны 12-р сарын 28-ны өдрийн дугаарт Аймгийн БТСГ-ын дарга асан Б.Ганболдын ярилцлагаа нийтлэгдсэн. Тэрбээр ярилцлагадаа "2017 оны 6-р сард тухайн газрын удирдах албан тушаалд томилогох үед 77 сая төгрөгийн өртэй байгууллага хулээж авсан. 2020 оны байдаар энэхүү өрний асуудлыг цэгцэлж дууссан" хэмэн ярысан байдаг.

Уг ярилцлагатай холбоотой Монгол Улсын гавьяат дасгалжуулагч, Монгол Улсын начин Д.Төрмөн гомдол гаргасан юм.

Учир нь аймгийн БТСГ-ын удирдах албан тушаалт өрбээр өмнө хашик байсан.

хүний хувьд байгууллагын өр ширний асуудлыг хэн нэгэн хүнд хамааралтад байдааар хариуцлагагүй дэлгэн ярысан нь хүний нэр төрд халдсан гэж үзэж байгаа аж.

Иймд бид бүхэн Б.Ганболдын ярилцлагад дурдагсан өрний асуудлыг аймгийн БТСГ-ын нягтлан бодогч Б.Пүрэвсүрэнгээс тодруулахад: "2015 онд Бөхийн өргөө төвлөрсөн дулаанд холбогдох, төсөв дутагданы улмаас жил дамнасан өрний асуудал үссэн.

Тодруулбал дулаанд холбогдсон үеэс хойш буюу 2015-2017 он хүртэлх 2 жилийн хугацаанд 53,2 сая төгрөгийн халаалтын

ер үссэн байдаг. Энэхүү өрийг 2020 онд орон нутгийн төсвөөс шийдэж, бүрэн хааж дуусгасан" гэлээ.

Эндээс дүгнээд үзвэл 2015 оноос аймгийн БТСГ-т үссэн өрний асуудал бол хэн нэгэн хүний байгууллагад учруулсан хоирол биш гэдэг нь ойлгождог байна.

Монгол Улсын гавьяат дасгалжуулагч, Монгол Улсын начин Д.Төрмөн нь аймгийн БТСГ-ын даргын албан тушаалыг олон жил нэр төртэй хашаад гавьяаныхаяа амралтад сусан манай аймгийн бахархалт хүмүүсийн нэг билээ.

"Увсын өнгө" соини редакц

Энх оршихуй

Хүүхдийн суулгалаат өвчиний хэрхэн сэргийлэх вэ?

Хүүхдийн суулгалаат өвчин гэж 24 цагт гурваас дээш удаа эмгэх хольцтой баахыг хэлдэг. Суулгалаат өвчиний үед:

-Хүүхэд уйлагнах, тайван бус болох,

-Шингэн ховдоглон уух, эсвэл дургүйлхэх,

-Хөхөө хөхөхгүй байх,

-Уух, идэхээс муудах, уусан, идсэн болгоноороо бөөлжих,

-Нүд нь хонхой гархилах,

-Уруул нь омголдох, хоолонд дургуй болох зэрэг шинж тэмдэг илэрнэ.

Хүүхдийн суулгалаат өвчиний хэрхэн урьдчилан сэргийлэх вэ?

-Ундны усаа цэвэр саванд таглаж хадгалах,

-Бие зассаны дараа, хүүхдийнхээ баасыг цэвэрлэсний дараа, хоол хийх ба хүүхдээ хооплохын өмнө гарва тогтмол савандаж гуаха,

-Халдвэр тараах магадлалтай тул хүүхдийнхээ баасыг даруй хаях,

-Хоол хүнсийг зөв хадгалах,

-Жимс, хүнсний ногоог заавал угааж хэрэглэх хэрэгтэй.

Хэрвээ таны хүүхдийн баас цустай гарах, юм ух буюу хөхөх чадваргүй болох, уусан бүхнээрээ бөөлжих зэрэг шинж тэмдгүүд илрэвэл мөргжэжлийн эмчид яаралтад хандгаадай.

Суулгалаат өвчиний гэрийн нэхнэлдэл эмчлэх арга:

-Хүүхдэд шингэнэйг ердийнхээс илүү хэмжээгээр уулгана. Шингэн сэлбэх давсны уусмал, хярам, будааны шүүс, шингэн шөлийг бага багаар уулгана.

-Цайрын бэлдмэлийг эмчийн зааврын дагуу өгнө.

-Хүүхдэд ердийнхээс илүү анхаарал тавих, асаргааг сайжруулахыг зөвлөж байна. Мен 2 хүрэлх насны хүүхдэд суулгалаат бурийн дараа 50-100 мл буюу дунд гарын шаазан аяганы тал шингэн уулгана. Хоёроос дээш насны хүүхдэд суулгалаат бурийн дараа 100-200 мл шингэн уулгах хэрэгтэй.

Аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн ЯТТТ-гийн сувилагч Д.Чулуунтогтох

Зүрхний шигдээс өвчиний урьдчилан сэргийлье

Зүрхний шигдээс өвчиний үед хүчинтэй тэжээл буюу хүчинтэй тэжээл үүдэлтэй.

Нарийсал нь судасны үрэвсэл, хатуурал, шохойжилт, төрөлхийн гаж хөгжлийн зэрэгээс үүсдэг. Судас үсүүс бүлэн, хий зэргээр бөглөрнэ.

Зүрхний булчингийн хүчинтэй тэжээл буюу цусан хангамжийн дутагдаас үүсэх бөгөөд тэжээл дутагдах 2 төрлийн үндсэн шалтгаан бий.

Цусан хангамжийн дутагдлын үргэлжлэх хугацаа, гэмтлийн зэрэгээс хамаарч өвдөлт янз бүр байна.

Нэгдүгээрт, зүрхийг тэжээг

булчингийн хүчинтэй тэжээлтэй холбоотой.

Зүрхний булчин томрох

өвчинтэй тэжээлтэй холбоотой.</p